

Laboratorium Systemów Operacyjnych

Użytkownicy, Grupy, Prawa

Tworzenie kont użytkowników

Lokalne konto pozwala użytkownikowi na uzyskanie dostępu do zasobów lokalnego komputera. Konto domenowe pozwala użytkownikowi na uzyskanie dostępu do zasobów sieciowych z dowolnego komputera będącego członkiem domeny.

Wbudowanymi kontami użytkownika, które istnieją po instalacji systemu operacyjnego Windows 2000 są konta: **administrator** i **gość**. Domyślnie po instalacji systemu operacyjnego konto **gość** jest wyłączone.

Aby założyć konto lokalne należy skorzystać z menu **Narzędzia Administracyjne /Zarządzanie Komputerem**, które dostępne jest w **Panelu Sterowania** (lub naciskając prawym klawiszem myszki na ikonie **Mój Komputer** znajdującej się na pulpicie i wybrać pozycję menu **Zarządzaj**. W aplikacji, która się uruchomi widoczny będzie temat **Użytkownicy i grupy lokalne**.

Dodanie nowego użytkownika wiąże się z określeniem dla niego nazwy logowania i ustawień dotyczących hasła (w domenie możliwe jest również określenie godzin w których zalogowanie będzie możliwe oraz komputerów z których zalogowanie będzie możliwe).

Konwencje dotyczące nazewnictwa kont i ustawiania haseł można znaleźć w dołączonych materiałach z kursu *Implementing Windows 2000 Professional and Server* (moduł 4 str. 4).

Wyjaśnienie ustawień dotyczących konta lokalnego (rys. poniżej). Dla wersji angielskiej znaczenie poszczególnych pól na formularzu oczywiście jest analogiczne.

Nowy użytkownik

Nazwa użytkownika:

Pełna nazwa:

Opis:

Hasło:

Potwierdź hasło:

Użytkownik musi zmienić hasło przy następnym logowaniu

Użytkownik nie może zmienić hasła

Hasło nigdy nie wygasa

Konto jest wyłączone

Utwórz Zamknij

Ustawienia środowiska użytkownika (m. in. Wygląd pulpitu, ustawienia regionalne) przechowywane są w tzw. profilu użytkownika. Lokalnie profil przechowywany jest w katalogu **Documents and Settings/Nazwa_logowania_użytkownika**.

Dla zdefiniowanego użytkownika możliwe jest określenie jego folderu macierzystego oraz ścieżki do jego profilu (innej niż domyślna). W tym celu należy edytować właściwości interesującego nas użytkownika (**Zarządzanie komputerem – Użytkownicy** – prawa klawisz na interesującym nas użytkowniku – **Właściwości** – trzecia zakładka formularza).

Grupy użytkowników

Grupy użytkowników służą do organizacji użytkowników mających dostęp do systemu na tych samych zasadach. W zależności od zadań, które mają wykonywać, programów i usług do których mogą mieć dostęp, administrator przydziela użytkownikom do stworzonych w tym celu grup. Użytkownik należący do grupy ma wszystkie prawa (ale również ograniczenia) do korzystania z zasobów komputera lokalnego (bądź zasobów w domenie) jakie posiada grupa której jest członkiem. Tym samym łączenie użytkowników w grupy i nadawanie im (grupom) uprawnień minimalizuje nakład pracy administratora i pozwala na bardziej przejrzyste delegowanie uprawnień do zasobów komputera (strategia ALP).

Jeden użytkownik może być członkiem kilku różnych grup.

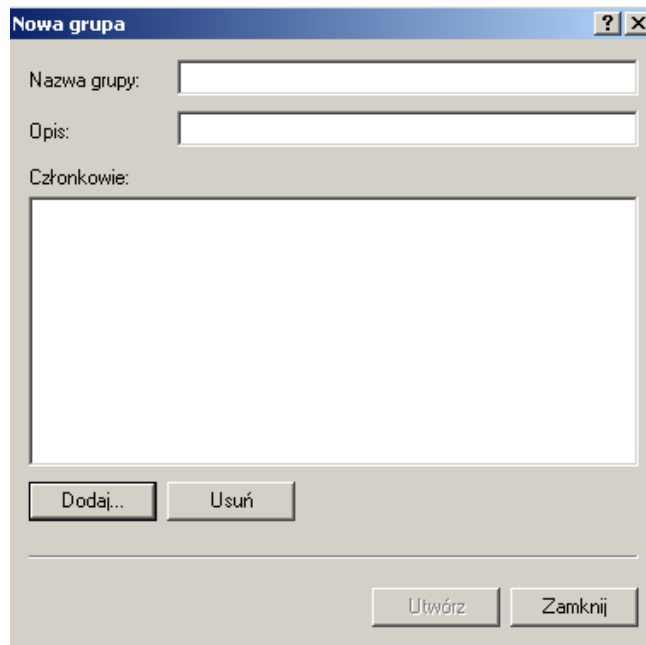
W systemie operacyjnym Windows 2000 istnieją grupy wbudowane do których można dodawać użytkowników.

Grupami takim są:

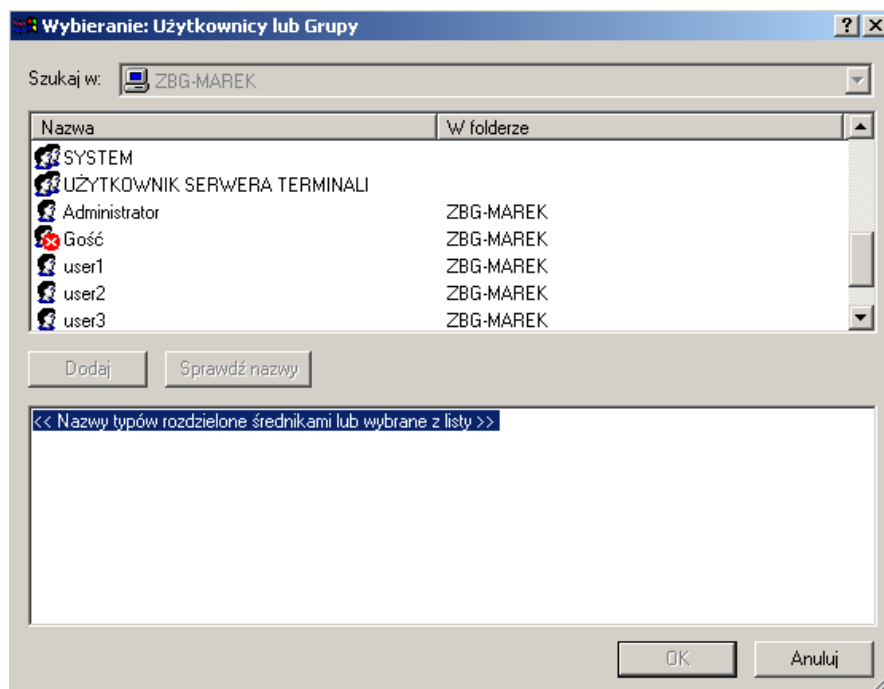
- Administratorzy - Członkowie grupy "Administratorzy" mają pełną kontrolę nad komputerem. Jest to jedyna grupa wbudowana, której automatycznie udzielane są wszystkie wbudowane prawa i możliwości w systemie.
- Operatorzy kopii zapasowych - Członkowie grupy "Operatorzy kopii zapasowych" mogą tworzyć kopie zapasowe plików i przywracać pliki na danym komputerze, niezależnie od jakichkolwiek uprawnień chroniących te pliki. Mogą oni również logować się do komputera i zamykać go, ale nie mogą zmieniać ustawień zabezpieczeń.
- Goście - Grupa „Goście” pozwala użytkownikom okazjonalnym lub jednokrotnym zalogować się do wbudowanego konta „Gość” stacji roboczej; po zalogowaniu się, użytkownicy ci mają pewne ograniczone możliwości. Członkowie grupy "Goście" mogą również zamknąć system.
- Użytkownicy - Członkowie grupy "Użytkownicy" mogą wykonywać większość typowych zadań, takich jak uruchamianie aplikacji, korzystanie z drukarek lokalnych i sieciowych oraz zamykanie i blokowanie stacji roboczej. Użytkownicy mogą tworzyć grupy lokalne, ale mogą modyfikować tylko te grupy lokalne, które sami utworzą. Użytkownicy nie mogą udostępniać katalogów ani tworzyć drukarek lokalnych
- Użytkownicy zaawansowani - Członkowie grupy "Użytkownicy zaawansowani" mogą tworzyć konta użytkowników, ale mogą modyfikować i usuwać tylko te konta, które sami utworzą. Mogą oni tworzyć grupy lokalne i usuwać użytkowników z utworzonych przez siebie grup lokalnych. Mogą oni również usuwać użytkowników z grup „Użytkownicy zaawansowani”, „Użytkownicy” i „Grupy”.

Poza grupami wbudowanymi istnieją jeszcze Grupy specjalne, członkostwo w tych grupach jest automatyczne (decyduje o tym system operacyjny) i nie może być zmieniane.

Aby założyć grupę lokalną należy skorzystać z menu **Narzędzia Administracyjne / Zarządzanie Komputerem**, które dostępne jest w **Panelu Sterowania** (lub naciskając prawym klawiszem myszki na ikonie **Mój Komputer** znajdującej się na pulpicie i wybrać pozycję menu **Zarządzaj**. W aplikacji, która się uruchomi widoczny będzie temat **Użytkownicy i grupy lokalne**.

Okno formularza definiowania grupy lokalnej

Okno formularza dodawania użytkowników do grupy lokalnej (okno pojawia się po naciśnięciu przycisku Dodaj na formularzu definiowania grupy lokalnej).

Zarządzanie danymi na partycjach NTFS

System plików NTFS pozwala na zarządzanie danymi m.in. w takim sensie że możliwe jest ustalenie praw do folderów i plików. Informacje dostępie (i rodzaju dostępu do danego folderu lub pliku poszczególnych użytkowników i grup przechowywane są w (na) liście sterującej (kontrolującej) dostępem (ACL – access control list).

Uprawnienia do folderu zawierają takie opcje jak Pełna kontrola (Full Control), Modyfikuj (Modify), Czytaj i Wykonaj (Read & Execute), Lista zawartości folderu (List Folder Contents), Czytaj (Read) i Zapisz (Write). Każde z tych uprawnień jest logiczną grupą składającą się z uprawnień specjalnych. W poniższej tabeli wymieniono każde uprawnienie do folderu i określono, jakie uprawnienia specjalne są skojarzone z tym uprawnieniem.

Uprawnienia specjalne	Pełna kontrola	Modyfikuj	Czytaj i Wykonaj	Lista zawartości folderu	Czytaj	Zapisz
Przejdź poprzez folder/Wykonaj plik	x	x	x	x		
Lista folderu/Czytaj dane	x	x	x	x	x	
Odczyt atrybutów	x	x	x	x	x	
Odczyt rozszerzonych atrybutów	x	x	x	x	x	
Utwórz pliki/Zapisz dane	x	x				x
Utwórz foldery/Dołącz dane	x	x				x
Zapis atrybutów	x	x				x
Zapis rozszerzonych atrybutów	x	x				x
Usuń podfoldery i pliki	x					
Usuń	x	x				
Odczyt uprawnień	x	x	x	x	x	x
Zmień uprawnienia	x					
Przejmij na własność	x					
Synchronizuj	x	x	x	x	x	x

Uprawnienia do plików zawierają tylko opcje: Pełna kontrola, Modyfikuj, Czytaj i Wykonaj, Czytaj i Zapisz. Grupy lub użytkownicy, którym przyznano uprawnienie Pełna kontrola dla folderu, mogą usuwać z tego folderu dowolne pliki niezależnie od uprawnień chroniących plik.

Znaczenie uprawnień specjalnych:

- **Przejdź poprzez folder/Wykonaj plik** - Uprawnienie Przejdź poprzez folder zezwala na lub zabrania przechodzenia przez foldery, po to aby się dostać do innych plików lub folderów. Uprawnienie to działa nawet wtedy, gdy użytkownik nie ma uprawnień do folderów, przez które chce przechodzić (dotyczy tylko folderów). Uprawnienie Wykonaj plik zezwala na lub zabrania uruchamiania plików programu (dotyczy tylko plików).
- **Lista folderu/Czytaj dane** - Uprawnienie Lista folderu zezwala na lub zabrania przeglądania nazw plików i nazw podfolderów, które znajdują się wewnątrz folderu (dotyczy tylko folderów). Uprawnienie Czytaj dane zezwala na lub zabrania przeglądania danych znajdujących się w pliku (dotyczy tylko plików).
- **Odczyt atrybutów** - Uprawnienie zezwala na lub zabrania przeglądania atrybutów pliku lub folderu, takich jak tylko do odczytu lub obiekt ukryty.
- **Utwórz pliki/Zapisz dane** - Uprawnienie Utwórz pliki zezwala na lub zabrania tworzenia plików wewnątrz folderu (dotyczy tylko folderów). Uprawnienie Zapisz dane zezwala na lub zabrania wprowadzania zmian do pliku i zastępowania istniejącej zawartości pliku (dotyczy tylko plików).
- **Utwórz foldery/Dołącz dane** - Uprawnienie Utwórz foldery zezwala na lub zabrania tworzenia folderów wewnątrz folderu (dotyczy tylko folderów). Uprawnienie Dołącz dane zezwala na lub zabrania wprowadzania zmian na końcu pliku, nie zmieniając, nie usuwając i nie zastępując istniejących danych (dotyczy tylko plików).
- **Zapis atrybutów** - Zezwala na lub zabrania zmieniania atrybutów pliku lub folderu, takich jak tylko do odczytu czy obiekt ukryty.
- **Usuń podfoldery i pliki** - Zezwala na lub zabrania usuwania podfolderów i plików, nawet wtedy gdy użytkownikowi nie zostało przyznane uprawnienie Usuń, które dotyczy tego podfolderu lub pliku.
- **Usuń** - Zezwala na lub zabrania usuwania pliku lub folderu. Jeśli użytkownikowi nie przyznano uprawnień Usuń do pliku lub folderu, to może on usunąć ten plik lub folder, jeśli przyznano mu uprawnienie Usuń podfoldery i pliki do folderu nadrzędnego.
- **Odczyt uprawnień** - Zezwala na lub zabrania odczytywania uprawnień do pliku lub folderu, takich jak Pełna kontrola oraz Czytaj i Zapisz.
- **Zmień uprawnienia** - Zezwala na lub zabrania zmieniania uprawnień do pliku lub folderu, takich jak Pełna kontrola oraz Czytaj i Zapisz.
- **Przejmij na własność** - Zezwala na lub zabrania przejmowanie na własność pliku lub folderu. Właściciel pliku lub folderu może zawsze zmienić uprawnienia, niezależnie od istniejących już uprawnień, które chronią ten plik lub folder.

Jaki wpływ na uprawnienia do plików i folderów ma dziedzicznie

Po skonfigurowaniu uprawnień dla folderu nadrzędnego nowe pliki i podfoldery tworzone w folderze dziedziczą te uprawnienia. Aby pliki i podfoldery nie dziedziczyły tych uprawnień, podczas konfigurowania uprawnień specjalnych do folderu nadrzędnego zaznacz na liście **Zastosuj dla** pozycję **Tylko ten folder**. Aby tylko określone pliki i podfoldery nie dziedziczyły uprawnień, należy kliknąć prawym przyciskiem myszy plik lub podfolder,

wybrać z menu polecenie **Właściwości** a następnie kartę **Zabezpieczenia**, na karcie tej należy wyczyścić pole wyboru **Zezwalaj na propagowanie uprawnień dziedzicznych obiektu nadrzędnego do tego obiektu**.

Jeśli w czasie ustalania uprawnień do pliku lub folderu, pola wyboru są zaciemnione, plik lub folder odziedziczył uprawnienia po folderze nadrzędnym. Istnieją trzy sposoby na to, aby wprowadzić zmiany do dziedziczonych uprawnień:

- Wprowadzając zmiany do uprawnień folderu nadrzędnego, plik lub folder będzie dziedziczyć te uprawnienia.
- Zaznaczając uprawnienie przeciwne (**Zezwalaj** lub **Odmów**), aby zastąpić dziedziczone uprawnienie.
- Czyszcząc pole wyboru **Zezwalaj na propagowanie uprawnień dziedzicznych obiektu nadrzędnego do tego obiektu**. Teraz można wprowadzać zmiany do uprawnień lub usunąć użytkownika lub grupę z listy uprawnień. Oczywiście plik lub folder nie będzie już wtedy dziedziczyć uprawnień wprowadzonych do folderu nadrzędnego.

Kopiowanie i Przenoszenie Plików i Folderów

Kiedy foldery lub pliki kopiowane są w obrębie tej samej lub innej partycji NTFS, skopiowany folder lub plik dziedziczy uprawnienia po swoim obecnym folderze macierzystym.

Kiedy folder lub pliki przenoszone są w obrębie tej samej partycji NTFS, zachowują one swoje dotychczasowe prawa (prawa do nich).

Kiedy foldery lub pliki przenoszone są pomiędzy dwoma różnymi partycjami NTFS przenoszony folder lub plik dziedziczy uprawnienia po swoim obecnym folderze macierzystym.

Literatura:

1. W czasie wykonywania zadań należy wspomagać się dołączonymi dokumentacjami do kursu przygotowanego przez firmę Microsoft *Implementing Microsoft Windows 2000 Professional and Server* (dołączone pliki pdf – materiałów tych nie mogą Państwo rozpowszechniać).
2. *Windows 2000 Professional. Księga Eksperta*. Cassel P., Wydawnictwo Helion 2002.
3. *Windows 2000 Server. Księga Eksperta*. Brown T., Scrimger R., Wydawnictwo Helion 2002.